

Robert Kořínek

PROGRAMY PŘEDCHÁZENÍ VZNIKU ODPADŮ – OD TEORIE DO PRAXE

Pojem předcházení vzniku odpadů

- ❑ V oblasti OH pojem známý, doposud ale prakticky neřešený,
- ❑ v hierarchii způsobů nakládání s odpady na prvním místě,
- ❑ směrnice Evropského Parlamentu a Rady č. 98/2008 o odpadech - povinnost vypracovat Programy předcházení vzniku odpadů do 12. prosince 2013,
- ❑ *Opatření přijatá předtím, než se látka, materiál nebo výrobek staly odpadem, která omezují:*
 - množství odpadu, a to i prostřednictvím opětovného použití výrobků nebo prodloužením životnosti výrobků;
 - nepříznivé dopady vzniklého odpadu na životní prostředí a lidské zdraví;
 - obsah škodlivých látek v materiálech a výrobcích.

Pojem předcházení vzniku odpadů

- ❑ programy buď součástí plánů, jiných programů a nebo mohou fungovat jako samostatné programy,
- ❑ opatření pro předcházení vzniku odpadů v POH ČR,
- ❑ Evropská komise vydala v roce 2009 průvodce *Guidelines on waste prevention programmes*,
- ❑ *Analysis of the evolution of waste reduction and the scope of waste prevention* z roku 2010,
- ❑ Některé země EU již programy mají zavedené. Názory, zdali se jedná o programy předcházení vzniku odpadů nebo materiálové využití odpadů (což znamená již nakládání s odpady), se různí.

Příklad sporu – domácí kompostování

- ❑ Itálie, 2006, region Piedmont – podpora domácího kompostování,
- ❑ odpad se neobjeví v evidenci a tudíž nevznikl,

X

- ❑ nedošlo k naplnění podstaty předcházení – odpad de facto vznikl.

Priority

- ❑ Změna vzorce spotřebního chování, působení na občana, ekovýchova, snaha o dosažení vlastní zodpovědnosti, nabídnutí možnosti volby,
- ❑ snižování množství komunálního odpadu v oblasti běžného lidského konzumu, papírových, plastových a nebezpečných odpadů,
- ❑ podpora výzkumu, průmyslu a výroby s cílem zavádění nízkoodpadových a bezodpadových technologií.

Příklady opatření

- ❑ *Internetová platforma* - podpora a shromáždění informací o programech předcházení vzniku odpadů ve formě veřejně přístupných webových stránek – POVINNOST!
- ❑ *webová aplikace (databáze) dostupných bezodpadových a nízkoodpadových technologií v ČR a v zahraničí*. Výměna informací mezi podniky, prezentace technologií provozovaných v zahraničí,
- ❑ *výukové a vzdělávací programy pro investory*, informace ohledně předcházení vzniku odpadů, ukázky ve firmách, které zavádějí technologie,

Příklady opatření

- ❑ *finanční (daňové) zvýhodnění výrobců při zavádění bezodpadových (nízkoodpadových) technologií, při změnách výrobních materiálů a podobně,*
- ❑ *zavedení problematiky předcházení vzniku odpadů do školních osnov, účinně působit na děti a studenty v oblasti změn spotřebního chování člověka,*
- ❑ *snižovat materiální (papírovou) administrativu a její převod do elektronické podoby,*

Příklady opatření

- ❑ *podpora Národního programu pro environmentální značení, zejména rozsáhlá informační a mediální podpora v České republice, spolupráce s obchodními řetězci z hlediska dostupnosti zboží,*
- ❑ *spolupráce s obchodními řetězci s cílem optimalizovat nákupy spotřebitelů,*
- ❑ *podpora užívání vodovodní vody místo vody balené. Zdůraznění kvality vodovodní vody, environmentální šetrnosti a cenové výhodnosti. Možno opřít o zpracovanou LCA studii,*

Příklady opatření

- *podpora opatření k prodloužení životnosti výrobků* (sběr výrobků, čištění, renovace, redistribuce), charita,
- *snižování množství reklamních materiálů* a nevyžádané pošty v poštovních schránkách ve formě volně dostupných lepících etiket, jenž je možno umístit na konkrétní poštovní schránku,
- *podpora ekodesignu zejména v oblasti obalů a obalových odpadů*, zbytečné balení zboží do dvou a více obalů,

Příklady opatření

- *informační kampaně o odpadech z léčiv*, nákupy léků „do zásoby“, nevyužitá léčiva končí v odpadu, dnešní léčiva prodávána v menším množství ve stejně velkém balení jako v minulosti,
- *podpora projektů a programů vědy a výzkumu* v oblasti bezodpadových a nízkoodpadových technologií, podpora environmentálních nástrojů politiky životního prostředí.

Závěry

- ❑ Počátky zavádění do praxe - problematika některých pojmů a přístupů (např. kompostování, a co vedlejší produkt a odpad – neodpad?),
- ❑ zaměřit se na typické postupy pro přípravu programů,
- ❑ využití velkého potenciálu široké veřejnosti,
- ❑ hlavní nástroje - výměna informací, zvyšování povědomí a informovanosti a veřejná podpora,
- ❑ povědomí široké veřejnosti o problematice OH v ČR - na průměrné až dobré úrovni – silně závislé na propagaci a medializaci,

Závěry

- povinnost alespoň jednou za šest let provést vyhodnocení programů - na základě stanovených cílů a skutečné situace,
- problematiku stanovování konkrétních množství či procentuálních cílů – měřit množství odpadu, které nevzniklo,
- nutno brát v úvahu, že odpady a zejména obalové odpady neustále mění své materiálové i hmotnostní složení, což se promítá i ve změnách složení komunálních odpadů,
- jako měřitelné jednotky lze brát návštěvnost na webových stránkách, množství seminářů, školení, workshopů, vydaných publikací, vydání nových environmentálních značení, certifikátů, množství dobrovolných dohod a zapojených krajů a obcí a podobně.

Robert Kořínek

PROGRAMY PŘEDCHÁZENÍ VZNIKU ODPADŮ – OD TEORIE DO PRAXE